

ד ת ו ן

26 ביוני 2019

לכבוד

מר משה ליאון

ראש עיריית ירושלים

בפקס': 02-6296014

שלום רב,

הנדון: פסלות ההחלטה למתן שמות יהודיים לסמטאות ורחובות בסילוואן

אנו פונים אליך בדחיפות לקראת ישיבת מועצת העיר שתתקיים מחר (27.6.2019), אשר צפויה לאשר את החלטת ועדת השמות בעירייה להעניק שמות יהודיים לסמטאות ולרחובות בסילוואן. ההחלטה לכנות רחובות בשכונה, אשר רובם המוחלט של תושביה הם פלסטינים, בשמות רבנים יהודים, היא אקט פוליטי הלוקה בחוסר סבירות קיצוני, ואשר התבצע בניגוד להוראות הדין ולהמלצות הוועדה המייעצת לשמות רחובות בעיר. בשל כך דין ההחלטה להיפסל.

1. ביום 17.6.2019 התקיים דיון בוועדת השמות לרחובות בעיריית ירושלים, אשר אתה עומד בראשה. בין היתר, ניצב על סדר היום מתן שמות לסמטאות שונות בשכונת בטן אלהוואן בסילוואן, אשר לחלקן כבר יש שם רשמי. ימים ספורים קודם לישיבה, ביום 13.6.2019, נשלחה לחברי ועדת השמות הזמנה אליה, המפרטת את מיקומם של הרחובות אשר שמותיהם המוצעים יידונו בוועדה ותיאור קצר המפרט את מקור השם. להזמנה צורפה המלצת הוועדה המייעצת לשמות רחובות בירושלים.

2. שמותיהן של חמש סמטאות בסילוואן עלו לדיון בישיבה. לכולן התבקשה הוועדה לאשר שם יהודי. ארבעה מהשמות שנבחרו הם של רבנים ממוצא תימני, ואילו השם החמישי שבו דנה הוועדה הוא "עזרת נידחים" – כשמה של החברה שפעלה לגיוס כספים ולסיוע לתימנים שעלו לישראל בשלהי המאה ה-19, ואשר נדחו על ידי אנשי היישוב הישן ועל כן התמקמו בכפר הערבי והמיושב סילוואן.

3. במאמר מוסגר, ולחידוד הציניות שבהחלטה נציין, כי מכתבים ששלחו נכבדי העדה התימנית בארץ לקהילתם בצנעא שבתומן מעידים על כך כי הבחירה להתיישב בסילוואן נעשתה בליט ברירה ובחוסר רצון. "קרקע זה רחוק כמו פרסה במעלה הר הזיתים ושמו סלואן", כתבו, "ומקום זה אינו בשכונת ישראל אך גויים שוכנים בבתיהם שמה, ויהי כי ראיתי את המקום הזה והנה לא ערב לי כלל... ועד עתה מתולוננים רוב הקהל על מדבריהם שבחרו להם סלואן,

כי הודענו שהמקום ההוא רחוק הרבה משכונת ישראל"..." (מתוך **התיישבות יהודי תימן בכפר סילוואן**, עמק שווה, 6.9.2013).

4. וחזרה להווה. בהזמנה לישיבת ועדת השמות, לצד שמותיהם המיועדים של הסמטאות, מפורטת המלצת הוועדה המייעצת לשמות רחובות ירושלים. זו דחתה מכל וכל את כל שינויי השמות שהתבקשו. הוועדה המייעצת מצאה, כי "לא ראוי לקרוא לרחובות בשמות יהודים ורבנים בשכונות המיושבות ברובן המכריע בתושבים ערבים. הדבר יוצר מתיחות מיותרת ומעבר לכך לא ישמש את הדיירים ולכן המטרה לא מושגת. **הוועדה ממליצה שלא לאשר את הבקשות... וממליצה לקרוא לרחובות בשמות ניטרליים שכל האוכלוסיות יוכלו לחיות עם כך בשלום**" (הדגש אינו במקור).

5. למרות דברים מפורשים אלה, בסיומה של הישיבה, ברוב של שמונה תומכים מול עמדתם החולקת של שני חברי מועצה, אושרו ארבעה מתוך חמשת השמות שהוועדה המייעצת המליצה לפסול (ניר חסון, **עיריית ירושלים אישרה: ארבעה רחובות בסילוואן ייקראו על שמות רבנים**, "הארץ", 17.6.2019). השם החמישי נפסל בשל כך שכבר קיים בעיר רחוב על שמו של הרב שהוצע – אלשייך. חבר מועצת העיר אריה קינג, שתמך בשמות החדשים, חגג את ההחלטה: "אני רואה בזה אלמנט נוסף בהחלת הריבונות ובייחוד", אמר ל"הארץ".

6. הפסול במתן שמות יהודים לרחובות וסמטאות בסילוואן, מהמוזנחות שבשכונות ירושלים המזרחית, ואשר חיים בה קרוב ל-20 אלף פלסטינים ומיעוט מבוטל ושולי של יהודים, הוא כפול: ההחלטה לוקה בחוסר סבירות קיצוני מן הטעמים שמנתה הוועדה המייעצת, ולפחות בחלקה אף התבצעה בניגוד להוראות הדין.

7. הוועדה המקצועית קבעה בבירור כי בחירה בשמות יהודים תיצור מתיחות מיותרת, ואינה משרתת את טובת הדיירים. על כן המליצה על מתן שמות ניטרליים. ואולם החלטת ועדת השמות אינה לוקה רק בהתעלמות מופגנת מתוצאותיה, ומהשלכותיה הפוגעניות על כבודם ותחושת השתייכותם לעיר של התושבים הפלסטינים. ההחלטה אף אינה חוקית, ונפרט:

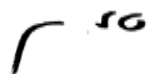
8. כאמור, לחלק מהסמטאות כבר יש שם, שעתה מבקשת העירייה לשנותו. מבדיקה שערכנו עולה, כי לפחות לשתיים מתוך ארבעת הסמטאות ניתן בעבר שם רשמי, ואשר שילוט עירוני הנושא אותו אף מתנוסס בגאון על גבי הבתים בהן: אחת מהם נקראת דרך הגן "طريق البستان", והשנייה נקראת חוש מראגיה "حوش مراغه", על שם משפחה פלסטינית ידועה, תושבת העיר מדורות.

מצורפים צילומים של שתי הסמטאות עם השילוט הנושא את שמן.

9. שינוי שם של רחוב או סמטה אינו יכול להתבצע בהחלטה גחמתית של ועדת השמות. הוא כרוך בפרוצדורה חוקית, אשר מעוגנת בפקודת העיריות. סעיף 235א לפקודת העיריות קובע, כי לא ישונה שם רחוב, סמטה או כיכר ללא פרסום על כך בעיתון, במשרדי העירייה ו"במקום ציבורי הנוגע בדבר" חודש לפחות לפני הדיון; כי על מועצת העירייה לאפשר לנציגות התושבים במקום להשמיע את טענותיה בעניין; ושעה שמדובר בשינוי שמו של רחוב הנקרא על שם אישיות – לזמן את בני משפחתו ולשמוע את עמדתם. **דבר מאלה לא נעשה.**

10. זאת ועוד. על פי האמור באתר העירייה, הקמתה של ועדה מייעצת לשמות רחובות ירושלים נעשתה על מנת להפוך את הליך בחירת שמות הרחובות בעיר לשקוף, ונקי משיקולים זרים ואינטרסים פוליטיים. בהתאם, על פי האמור באתר מכהנים בה היום שלושה חברים אשר אינם קשורים בעירייה ואורגניה: השופט העליון בדימוס יעקב טירקל; פרופ' לכימיה, ראש המרכז הישראלי למצוינות בחינוך, יקירת ירושלים וכלת פרס ישראל לחינוך לשנת תשע"ח פרופ' נאווה בן צבי, והרב ד"ר בני לאו, עמית מחקר במכון הישראלי לדמוקרטיה. אלה, כאמור, מתוך ראייה רחבה של טובת העיר על כלל תושביה, יהודים ופלסטינים, והכרה במרקם החיים השברירי בה, קבעו כי אין להעניק לרחובות בשכונה פלסטינית שמות יהודים מובהקים. אלא שהוועדה בראשותך בחרה להתעלם מהמלצותיהם.

בשל כל אלה – חוסר הסבירות הקיצוני שבהחלטת ועדת השמות מיום 17.6.2019, קבלתה בניגוד להוראות הדין ותוך התעלמות מהמלצות הוועדה המייעצת – דינה להתבטל. נודה להפצת מכתבנו זה לחברי מועצת העיר לקראת הישיבה מחר, לרבות לחברי הוועדה המייעצת, וכן להתייחסותך המהירה, על מנת לשקול את המשך צעדינו.

בכבוד רב ובברכה,

טל חסין, עו"ד

מחלקת ירושלים המזרחית

העתק: עו"ד אלי מלכה, היועץ המשפטי, עיריית ירושלים (בפקסי: 02-6297330)

